

Balatoni András - Várhegyi Judit

Lépni kell – Drága a mobil és az internet!

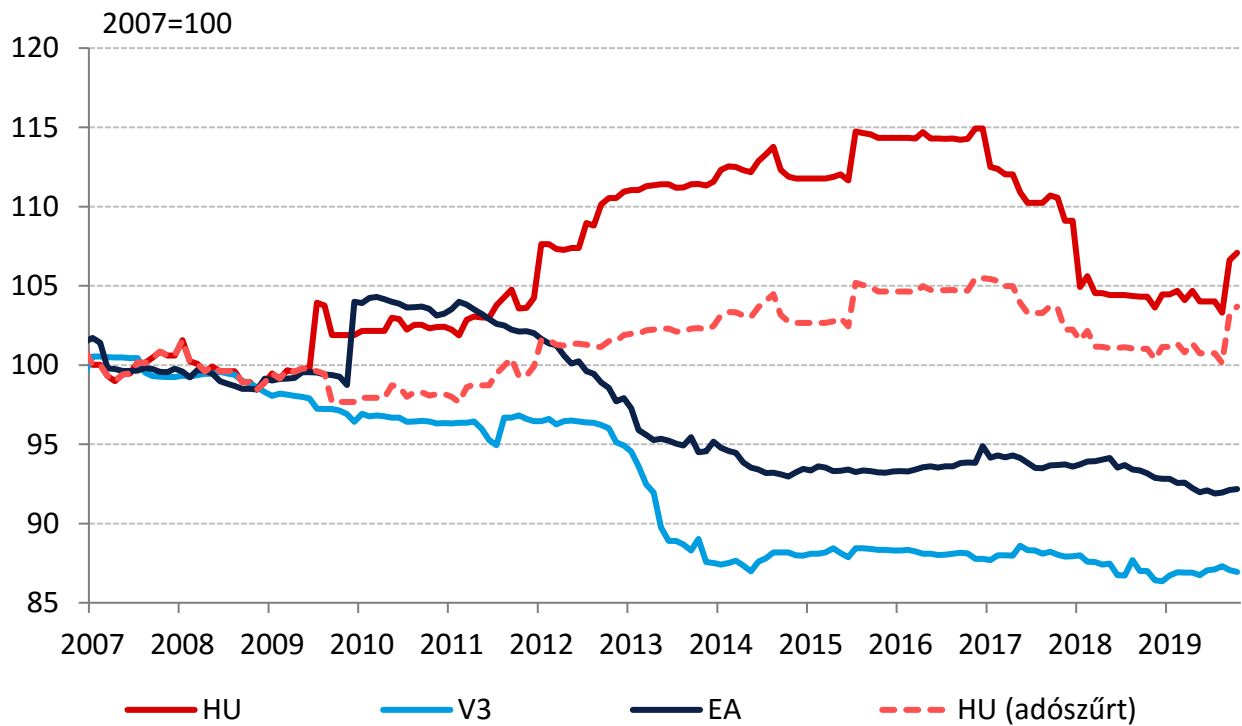
A jegybanki mandátumból következően kiemelten fontos az inflációt meghatározó ágazati sajátosságok elemzése. Az elmúlt hónapokban a mobiltelefon és internetszolgáltatások árai kiugró mértékben növekedtek. Ez a jelenség nincs összhangban a nemzetközi trendekkel. Ráadásul a hazai digitális infrastruktúra alapvetően jónak mondható, ami újabb kérdéseket vet fel az áremelések megalapozottságával kapcsolatban. A 21. században a legfontosabb nyersanyag az adat, az információhoz való hozzáférés alapvető társadalmi és gazdasági szükséglet. A szolgáltatások drágulása akadályozza a digitális átalakulást, így korlátját képezheti a hosszú távú fenntartható felzárkózásnak.

Napjainkban a digitalizáció korszakát éljük, a technológiai újítások egyre meghatározóbbá válnak mindennapi életünk során. A **digitális forradalom** számos csatornán keresztül befolyásolja a fogyasztói árakat, de **legközvetlenebb módon a digitális szolgáltatások inflációján keresztül fejt ki hatását**. A gyorsan fejlődő technológia, a verseny, az informáltabb fogyasztók mind azt indokolnák, hogy ezen szolgáltatások fogyasztói ára fokozatosan mérséklődjön (a [digitalizáció inflációs hatásával](#) részletesebb foglalkozik Matolcsy György et al. (2019)).

Ennek ellenére a **2007 óta eltelt több mint egy évtizedben a hazai telekommunikációs és internet árak többnyire emelkedtek**. Így hazánk azon kevés országok egyike, ahol a fogyasztói árak – az adóváltozások hatásait is kiszűrve – jelenleg magasabbak, mint amit 2007-ben regisztráltunk. Amennyiben ugyanezen szolgáltatás árait nézzük a **környező országokban vagy akár az eurozónában, azt találhatjuk, hogy az árak a kibontakozó digitalizációs forradalommal összhangban számottevően a 2007-es szint alá csökkentek**, és az elmúlt hónapokban is változatlanul visszafogottan alakultak (1. ábra).

Bár 2017-et követően mérséklődtek az árak, az elmúlt hónapokban ismét emelkedés volt tapasztalható – ellentétben a nemzetközi folyamatoktól –, ugyanis az **őszi hónapokban a hazai telekommunikációs szolgáltatások árai kiugró mértékben növekedtek**. Az Eurostat adatai alapján **hazánkban az internetárak emelkedésnek indultak, szeptemberben az európai országok között a hazai árak növekedtek a legnagyobb mértékben**. Emellett a nemzetközi folyamatoktól történő elnyílás a telekommunikációs csomagok áremelkedéséhez köthető. Az őszi hónapokban **a telekommunikációs csomagok nagyobb ütemben drágultak, mint a csomagot alkotó egyes komponensek**. A csomagárak közel 9 százalékot emelkedtek mindössze egy hónap alatt. A vezetékes telefonszolgáltatás árai jellemzően növekedtek az elmúlt időszakban hazánkban, illetve az eurozóna országaiban is. A mobiltelefon szolgáltatás esetén sincs érdemi eltérés az európai folyamatoktól.

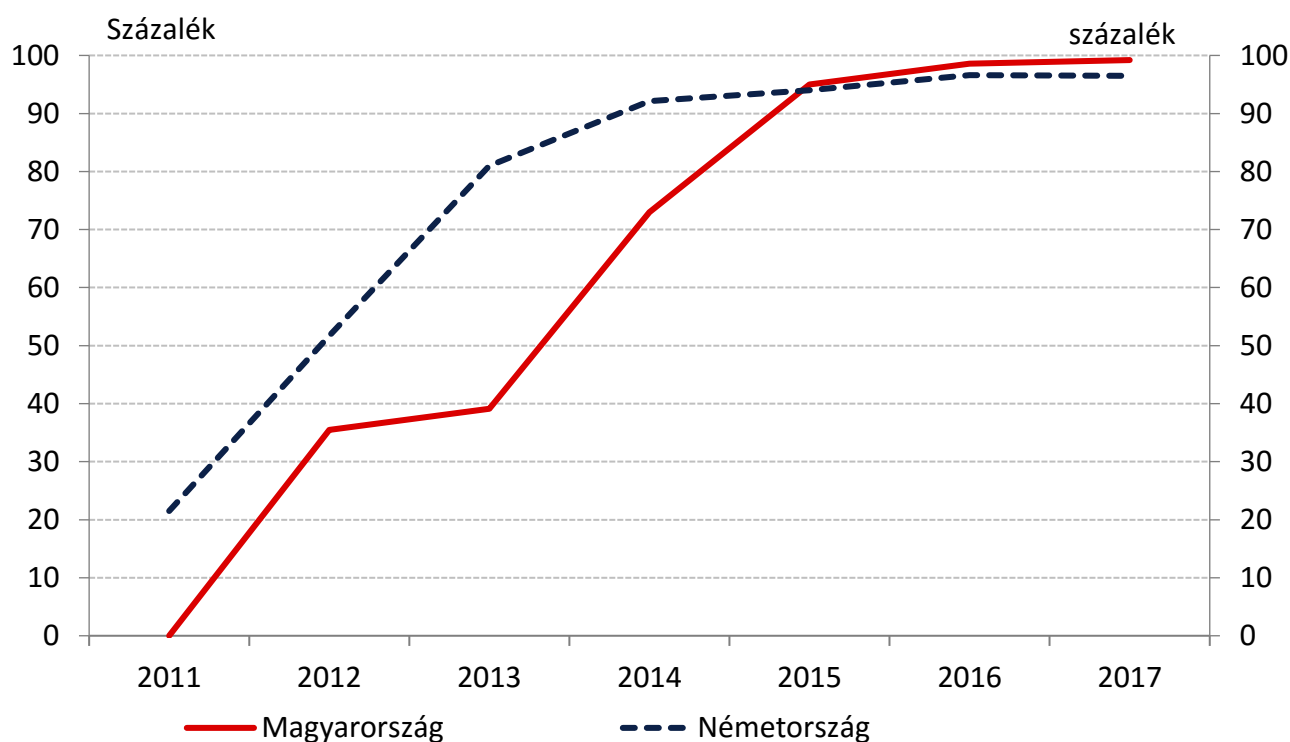
1. ábra: A telefon és internet szolgáltatások áralakulása (2007=100)

Forrás: KSH, Eurostat, MNB-számítás

A jelenség különösen érdekes mindazon adatok függvényében, hogy **hazánk az egyik legjobb infrastruktúrával rendelkezik telekommunikációs szolgáltatások terén**. Az elmúlt években ugyanakkor a lefedettség már nem növekedett tovább, a szélessávú internettel való lefedettség az Európai Unió átlagának megfelelő volt. Szinte minden háztartás számára elérhető a 4G technológia (2. ábra).

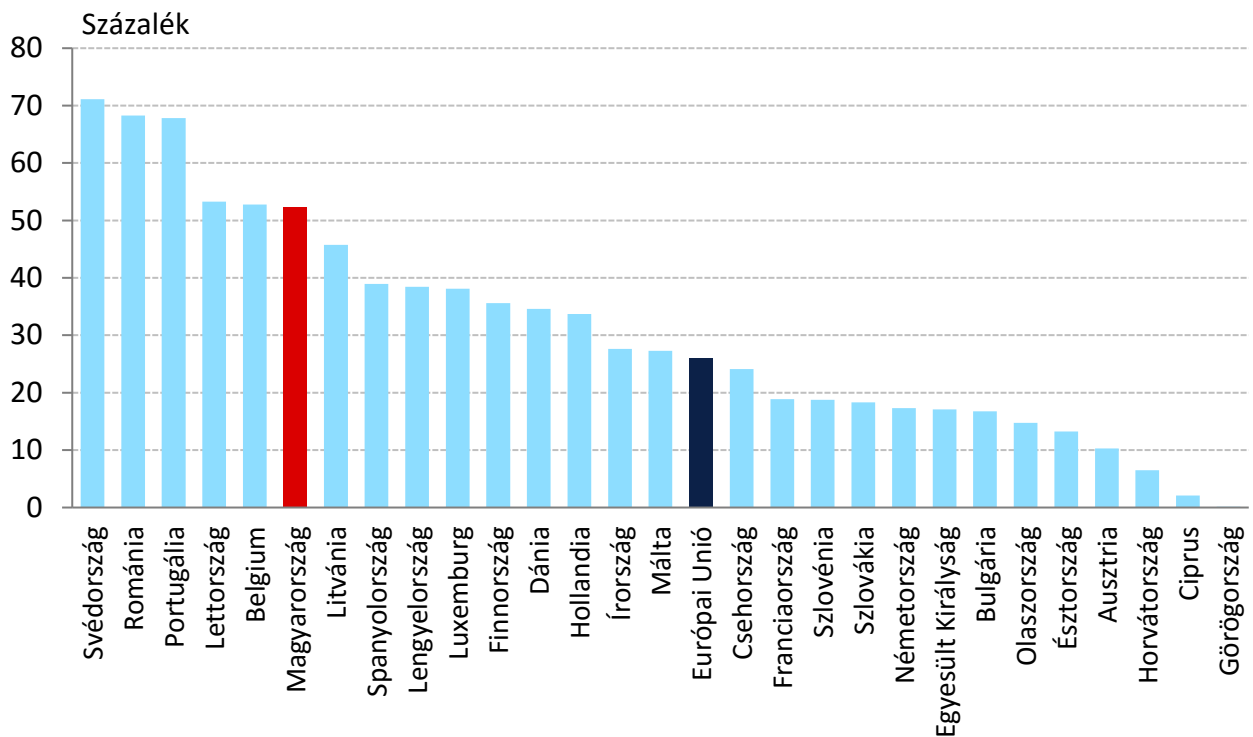
2. ábra: 4G lefedettség alakulása (összes háztartás százalékában)

Forrás: Európai Bizottság

Az adatletöltési sebesség az európai országok rangsorának élmezőnyében található (3. ábra). A lakosság harmada használ az otthoni vagy munkahelyi interneteléréseken kívül egyéb mobilinternet lehetőséget, ami meghaladja az uniós átlagot. Mindezen adatok arra utalnak, hogy az újgenerációs hozzáférési lehetőségek lefedettsége magas és a gyors, szélessávú internet lehetőségek infrastruktúrája is elérhető a lakosság számára.

3. ábra: A 100 Mbps sebességnél gyorsabb vezetékes szélessávú internet előfizetések aránya

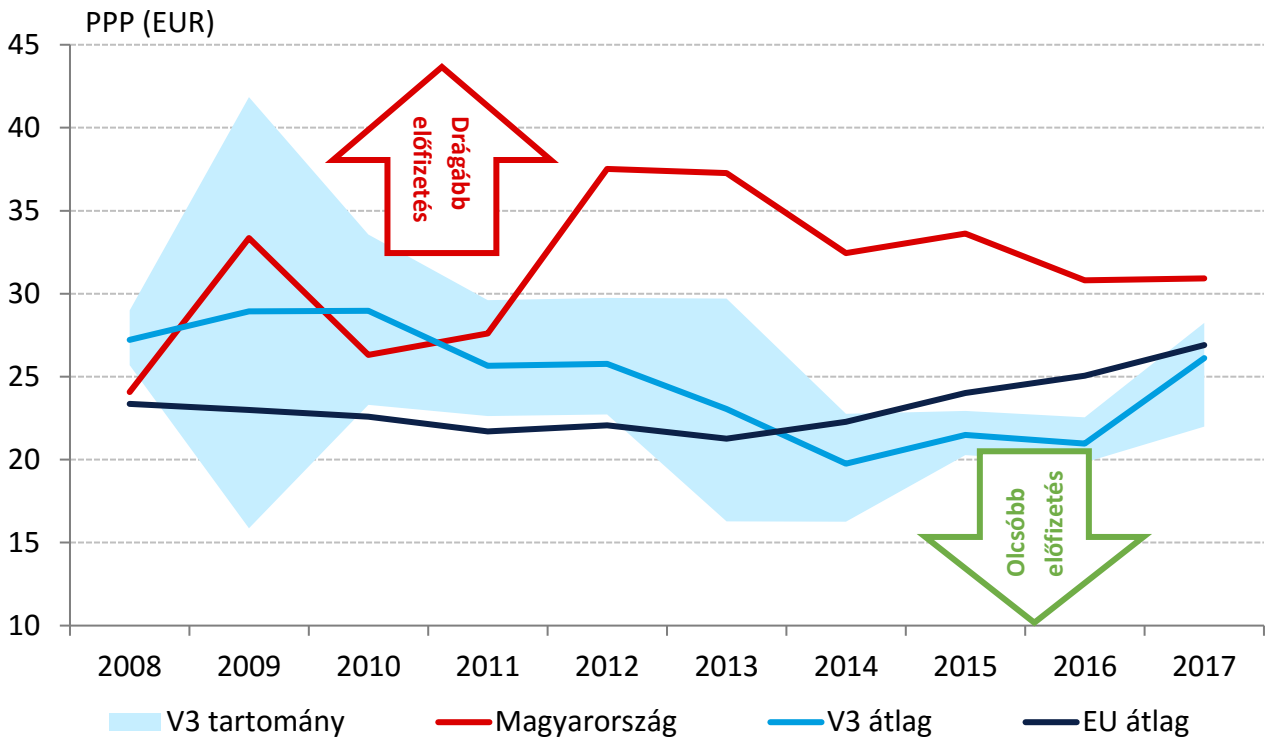

Forrás: Európai Bizottság

Végül a vizsgálat során azt is figyelembe kell azonban vennünk, hogy az egyes országokban fejlettségi szinttől függően eltérő árszintek jellemzők, így összehasonlító áron is érdemes megvizsgálni a termékek áralakulását. Az Európai Bizottság legutolsó elérhető összehasonlító árszintjei alapján 2015-ben az internet, televízió és telefon szolgáltatást is tartalmazó csomag havi díja átlagosan 35 euro volt hazánkban, ami magasabb a régiós országok többségében tapasztalható díjszabásnál. **A vásárlóerő-paritást is figyelembevéve hazánkban a díjszabás már a vizsgált 26 európai ország középmezőnyében alakul.** Ez az érték azonban magasabb, mint Lengyelországban és Csehországban, vagy a digitálisan gyorsan fejlődő Balti-országokban, sőt, még néhány nyugat-európai ország értékénél is (pl. Németország, Ausztria és Hollandia). Vélhetően az árak elmúlt időszaki emelkedése tovább rontotta hazánk relatív pozícióját.

Hasonló folyamatok figyelhető meg abban az esetben is, amennyiben önmagában a lakossági vezetékes internet árának alakulását vizsgáljuk meg a környező országokban. **A vezetékes internet ára 2017-ben meghaladta a régió, de az Európai Unió átlagát is, illetve szintje érdemben magasabb, mint a 2008-as érték** (4. ábra). Az Európai Bizottság felmérése szerint 2017-ben a lakosság mintegy 10 százaléka azért nem rendelkezett internetelőfizetéssel, mert túl magasnak tartották az árakat. Ugyanakkor a **mobiltelefon esetén a percdíjak összhangban alakulnak a régiós, illetve az EU átlaggal** egyaránt.

4. ábra: A lakossági vezetékes internet előfizetés havi díja vásárlóerő-paritáson

Forrás: ITU, MNB-számítás

A 21. század a digitalizáció évszázada, ahol a digitális technológiák fejlődése és elérhetősége alapjaiban határozza meg egy-egy gazdaság versenyképességét és hosszú távú fejlődési lehetőségét. Az okok megértése és kezelése, a telekommunikációs szolgáltatások vizsgálata kiemelten fontos nemcsak inflációs, hanem reálgazdasági vagy akár versenyképességi szempontból is. **A fejlettségünkhöz képest tartósan relatíve magas díjak versenyképességi hátrányt okozhatnak és lassítják a magyar gazdaság digitális átállását.** A jelenség háttérében piacszerkezeti különbségek is meghúzódhatnak.

„Szerkesztett formában megjelent a portfolio.hu oldalon 2019. december 12-én.”